

АДМІНІСТРАТИВНЕ ПРАВО І ПРОЦЕС. ФІНАНСОВЕ ПРАВО. ІНФОРМАЦІЙНЕ ПРАВО

УДК 342.951:351.84

DOI 10.32782/2523-4269-2022-82-1-1-29-32

Розум'як Роман Володимирович,

доктор філософії за спеціальністю 081 «Право»,
начальник управління стратегічних розслідувань у Донецькій області
(Департамент стратегічних розслідувань Національної поліції)
ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-0859-3325>

Буга Ганна Сергіївна,

доктор юридичних наук, доцент,
начальник відділу організації наукової роботи
Донецького державного університету внутрішніх справ
(Донецький державний університет внутрішніх справ, м. Кривий Ріг)
ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-3957-7387>

СТРУКТУРА МЕХАНІЗМУ АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ПРАВА ПОЛІЦЕЙСЬКИХ НА ВІДПОЧИНОК

У статті розглянуто питання структури механізму адміністративно-правового регулювання права поліцейських на відпочинок. Доведено, що механізму адміністративно-правового регулювання права поліцейських на відпочинок властиві всі ознаки публічного управління, зокрема імперативний владний характер службово-трудова відносин, субординаційний характер службово-трудова відносин, який передбачає обов'язковість здійснення впливу суб'єктів службово-трудова відносин на об'єкти публічного управління. Причому такий організуючий управлінський вплив може мати як зовнішньо-, так і внутрішньоорганізаційний характер залежно від суб'єкта управління. Узагальнено структурні елементи механізму адміністративно-правового регулювання права поліцейських на відпочинок, до яких належать: норми адміністративного законодавства (нормативно-правове забезпечення у сфері службово-трудова діяльності поліцейських), управлінські службово-трудова відносини, адміністративно-правові засоби впливу у формі правозастосовної діяльності та правозастосовних управлінських актів. Визначено, що, будучи центральним структурним елементом механізму адміністративно-правового регулювання у сфері реалізації права поліцейських на відпочинок, публічне управління являє собою процес організуючого й регулюючого адміністративно-правового впливу органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування та громадських об'єднань на службово-трудова правовідносини в органах Національної поліції з метою забезпечення права поліцейських на відпочинок. Доведено, що вироблення чіткого та однозначного розуміння структури механізму адміністративно-правового регулювання суспільних відносин дає можливість сформувати теоретико-правове уявлення щодо поняття досліджуваного явища. Між тим питання щодо вироблення єдиної позиції стосовно поняття адміністративно-правового механізму в науці адміністративного права й дотепер не сформовано. Ба більше, деякі наукові висновки,

які містять поняття механізму адміністративно-правового регулювання, мають суттєві протиріччя, а отже, характеризуються низьким рівнем достовірності.

Ключові слова: *службово-трудова відносина в органах поліції, право поліцейських на відпочинок, реалізація права поліцейських на відпочинок, механізм адміністративно-правового регулювання права поліцейських на відпочинок.*

Постановка проблеми. Будучи центральним елементом у системі забезпечення соціальних прав громадян, право на відпочинок слугує основним критерієм, який дає змогу з'ясувати, наскільки злагоджено та ефективно функціонує державний механізм, спрямований на врегулювання трудових правовідносин. Причому пріоритетне значення в процесі реалізації цього механізму належить, на наше переконання, нормам адміністративного права, за допомогою яких здійснюється систематичний, результативний, організаційний нормативно-правовий вплив на трудові відносини.

Водночас слід підкреслити й особливість правового регулювання реалізації права поліцейських на відпочинок, яка полягає в одночасному застосуванні норм приватного і публічного права, провідну роль серед яких відіграє трудове й адміністративне право – дві фундаментальні галузі національної правової системи. Усе це, на думку О. Коротун, дістає відображення у диспозитивному та імперативному методах правового регулювання, які являють собою найтипівіші прийоми правового регулювання у досліджуваній галузі [1, с. 152].

Таким чином, функціонування механізму адміністративно-правового регулювання права на відпочинок набуває особливої актуальності у службовій діяльності працівників поліції як із практичного, так і з наукового погляду. При цьому, з огляду на суспільну значущість окресленого питання, проблема адміністративно-правового регулювання права поліцейських на відпочинок, на жаль, не знаходить свого належного відображення у науці адміністративного права.

Потреба розроблення та запровадження дієвого адміністративно-правового механізму, спрямованого на врегулювання адміністративних правовідносин у сфері реалізації права працівників поліції на відпочинок, також зумовлена необхідністю гармонізації національного законодавства з міжнародно-правовими нормами в окресленій сфері суспільних відносин, що є необхідною передумовою реалізації проголошеного Україною курсу інтеграції до міжнародних та європейських інституцій.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Значна увага дослідженню питань структури механізму адміністративно-правового регулювання права поліцейських на відпочинок приділялася у працях таких учених, як І. Городецька, О. Коротун, С. Морозюк, В. Теремецький та ін.

Метою статті є визначення особливостей структури механізму адміністративно-правового регулювання права поліцейських на відпочинок.

Виклад основного матеріалу. Слід зазначити, що структурна складність адміністративно-правового регулювання як явища, зумовленого сучасними трансформаційними перетвореннями в суспільстві, як наукова категорія активно досліджується вченими-адміністративістами, що зумовлено багатовекторністю поглядів на такі явища, як правове регулювання, механізм правового регулювання, адміністративно-правові засоби, і потребує постійного осмислення [1, с. 152].

На думку В.В. Галуцька, сутність адміністративно-правового регулювання полягає у цілеспрямованому впливі норм адміністративного права на суспільні відносини з метою забезпечення за допомогою адміністратив-

но-правових засобів прав, свобод і публічних інтересів фізичних та юридичних осіб, нормального функціонування громадського суспільства та держави [2, с. 242]. Тотожну думку щодо сутності адміністративно-правового регулювання висловлює й В.І. Теремецький [3, с. 53] та інші науковці. Уточнюючи позицію В.В. Галуцька, слід підкреслити, що адміністративно-правове регулювання права на відпочинок поліцейських передбачає здійснення впливу норм адміністративного права на службово-трудова відносини, які виникають у процесі реалізації працівниками поліції суб'єктивних прав та юридичних обов'язків. Іншими словами, лише наявність правового зв'язку між працівником поліції (працівником) та органом Національної поліції (роботодавцем) дає змогу твердити про здійснення адміністративно-правового регулювання права на відпочинок.

Саме тому під час з'ясування сутності адміністративно-правового регулювання передовсім слід виходити зі специфіки об'єкта, на який спрямовано регулюючий вплив норм адміністративного права.

Аналогічної позиції притримуються, наприклад, Н.В. Волк та О.П. Світличний, коли дають визначення адміністративно-правового регулювання фармацевтичної галузі як законодавчо встановленої сукупності адміністративно-правових засобів, які застосовують уповноважені органи публічного управління, їхні посадові особи з метою впорядкування суспільних відносин у фармацевтичній галузі [4, с. 39]. Виходячи з наведеного умовиводу, можемо констатувати, що структурна складність адміністративно-правового регулювання проявляється у наявності в його структурі адміністративно-правового механізму, реалізація якого здійснюється за допомогою адміністративно-правових засобів. Думається, що останні виступають основним, але не єдиним елементом структури адміністративно-правового регулювання.

Дещо інший підхід, зокрема через співвідношення потреб (інтересів) суб'єктів адміністративно-правових відносин (які можливо задовольнити завдяки інструментарію адміністративно-правового регулювання) і мети адміністративно-правового регулювання, розглядає досліджуване явище І.А. Городецька, коли розкриває сутність адміністративно-правового регулювання суспільних відносин у галузі охорони, використання і відтворення тваринного світу [5, с. 64]. Наукова цінність вищевказаного судження, на нашу думку, полягає у доволі влучному розкритті внутрішнього змісту механізму адміністративно-правового регулювання шляхом посилення на сукупність інструментів (а по суті – засобів), які чинять вплив на суспільні відносини, для реалізації мети правового регулювання.

І.О. Грицай адміністративно-правове регулювання діяльності неурядових правозахисних організацій розглядає як вплив держави, спрямований на забезпечення ефективності та законності діяльності неурядових правозахисних організацій із метою реалізації конституційно закріплених положень щодо прав громадян на свободу об'єднання у громадські організації для захисту своїх прав [6, с. 91]. Думається, що застосування організуючого імперативного впливу на суспільні відносини слугує однією з характерних ознак

адміністративно-правового регулювання. Причому особливість такого впливу полягає у його міжгалузевому характері, адже він може розповсюджуватися й на суспільні відносини, які регулюються іншими галузями права. Яскравим підтвердженням висловленого судження є права природа службово-трудова відносин у Національній поліції, які, з одного боку, врегульовані нормами трудового права, а з іншого – слугують об'єктом впливу норм адміністративного права.

Тотожної думки щодо визначення адміністративно-правового регулювання як цілеспрямованого організуючого впливу норм адміністративного права на суспільні відносини шляхом реалізації адміністративно-правового механізму, який включає сукупність адміністративно-правових засобів, притримуються також В.І. Загуменник, В.В. Мусієнко, В.В. Проценко та І.М. Шопіна. Зокрема, В.І. Загуменник, В.В. Мусієнко, В.В. Проценко які розуміють адміністративно-правове регулювання як цілеспрямований вплив норм адміністративного права на суспільні відносини з метою забезпечення за допомогою адміністративно-правових заходів прав, свобод і публічних законних інтересів фізичних і юридичних осіб, нормального функціонування громадянського суспільства й держави [7, с. 400].

Аналіз численних наукових публікацій дає змогу констатувати, що право на відпочинок та адміністративно-правовий механізм його реалізації в діяльності працівників поліції розглядається в контексті більш широкого наукового підходу в процесі дослідження права поліцейських на соціальне забезпечення. Але водночас право на відпочинок виступає структурним елементом останнього.

Слід наголосити, що попри значне коло теоретичних напрацювань щодо визначення структури механізму адміністративно-правового регулювання переважно більшість наукових досліджень присвячено здійсненню наукового пошуку в напрямі характеристики окремих елементів адміністративно-правового механізму, таких як нормативно-правове забезпечення, сукупність адміністративно-правових відносин, наявність управлінського впливу і т. д.

Між тим комплексне дослідження механізму адміністративно-правового регулювання суспільних відносин передбачає аналіз усіх елементів його структури, до яких належать цілі адміністративно-правового впливу, завдання управління, визначення об'єкта управління, встановлення безпосереднього зв'язку між метою здійснення управлінського впливу та його результатом, методи управлінського впливу, а також матеріальні й фінансові ресурси, соціальний та організаційний потенціали [8, с. 37]. Поряд із цим структура механізму адміністративно-правового впливу (управлінського впливу) має включати сукупність адміністративно-правових засобів, за допомогою яких органи виконавчої влади здійснюють організуючий систематичний імперативний вплив на учасників адміністративно-правових відносин із метою досягнення поставленої мети [9, с. 116–117].

У науковій літературі можна знайти й більш спрощений підхід до визначення механізму державного управління, коли науковці розглядають його як систему органів виконавчої влади, організованих відповідно до визначених принципів для здійснення завдань державного управління [10, с. 91]. Між тим слід констатувати, що в переважній більшості наукових досліджень з окресленої проблематики в процесі розкриття правової природи механізму правового регулювання вчені підкреслюють

його міждисциплінарний характер та наголошують на його конституційно-правовому походженні.

Зокрема, під час характеристики складових елементів адміністративно-правового механізму реалізації прав і свобод людини В.В. Новіков визначає дві функціонуючі у його структурі та взаємодіючі між собою підсистеми, а саме: підсистему забезпечення реалізації прав і свобод, яка створює умови, що дають змогу без перешкод користуватися правами і свободами (юридичні, організаційні, правові гарантії, правовий режим, охорона і захист, державний контроль); підсистему дій людини з користування благами, правами і свободами (активні правомірні дії людини) [11, с. 54].

Розкриваючи елементи конституційно-правового механізму реалізації прав людини, С.М. Морозюк виокремлює конструктивний елемент (правові норми, юридичні факти), забезпечувальний елемент (економічні, соціальні, ідеологічні, організаційні засоби), організаційний елемент (засоби охорони та захисту) [12, с. 35–36].

Спираючись на висловлені твердження, можна зробити висновок, що механізму адміністративно-правового регулювання права поліцейських на відпочинок властиві всі ознаки публічного управління, зокрема: імперативний владний характер службово-трудова відносин; субординаційний характер службово-трудова відносин, який передбачає обов'язковість здійснення впливу суб'єктів службово-трудова відносин на об'єкти публічного управління. Причому такий організуючий управлінський вплив може мати як зовнішньо-, так і внутрішньоорганізаційний характер залежно від суб'єкта управління.

Характеризуючи адміністративно-правове регулювання у сфері забезпечення права працівників поліції на соціальне забезпечення, Д.О. Марусевич висловлює слушну думку про те, що діяльність органів виконавчої влади в організації публічного управління ґрунтується на ієрархії та підпорядкуванні об'єктів управління, на виконанні й дотриманні владних указівок і розпоряджень, що переважно гарантується державним примусом [13, с. 89].

Спираючись на висловлені твердження, можемо узагальнити структурні елементи механізму адміністративно-правового регулювання права поліцейських на відпочинок, до яких належать: норми адміністративного законодавства (нормативно-правове забезпечення у сфері службово-трудова діяльності поліцейських), управлінські службово-трудова відносини, адміністративно-правові засоби впливу у формі правозастосовної діяльності та правозастосовних управлінських актів.

Таким чином, в основі механізму адміністративно-правового регулювання у сфері забезпечення права поліцейських на відпочинок знаходяться адміністративно-правові відносини та відповідні нормативно-правові акти, спрямовані на врегулювання цих відносин.

Під час визначення поняття адміністративно-правового механізму державного управління деякі вчені виходять з організаційно-розпорядчої природи управлінських правовідносин, характеризуючи досліджуване явище як систему встановлених законодавством елементів (процедур, проваджень, актів), що визначають сутність та особливості здійснення організаційно-розпорядчої діяльності органів державної влади і місцевого самоврядування, а також громадських об'єднань та інших інститутів громадянського суспільства для реалізації цілей і завдань державної політики загалом та в окремих сферах за умови забезпечення механізму

політичної та юридичної відповідальності осіб, які виконують функції держави [14, с. 110].

Попри наявність численних публікацій у науці адміністративного права досі не сформовано єдиного наукового підходу до співвідношення досліджуваних правових категорій. Аналогічної думки притримується й Н.М. Мельтюхова, коли зазначає, що у вітчизняній науковій літературі ще не сформувався єдиний науковий підхід до категорії «публічне адміністрування». Розповсюдженою серед науковців є позиція щодо загальнозживаного та професійного розуміння публічного адміністрування. У загальнозживаному значенні публічним адмініструванням називають усю систему адміністративних інститутів з ієрархією влади, за допомогою якої відповідальність за виконання державних рішень спускається зверху донизу [15, с. 4]. Думається, що наведена вище гіпотеза щодо сутності публічного адміністрування не містить характерних властивостей останнього, оскільки такі ознаки адміністративно-правових відносин, як ієрархічність органів виконавчої влади, субординаційність та структурованість владних інститутів, з упевненістю можна віднести до ознак державного управління.

Так, на думку В. Мартиненка, публічне адміністрування є формою реалізації публічного управління, яку здійснюють представницькі органи демократичного врядування за допомогою своїх виконавчих структур [16, с. 20–21].

Окремі вчені розкривають розуміння механізмів державного та публічного управління через співвідношення їхньої структури, наголошуючи на більш широкому підході до визначення структури публічного управління. Разом із тим висловлена позиція не виглядає переконливою, оскільки характеристика структури як адміністративно-правового механізму публічного, так і державного управління передбачає зосередження у її змісті: адміністративно-правових норм і відносин; активів тлумачення та реалізації адміністративно-правових норм; об'єктів, предмету, суб'єктів управління; функцій, методів, принципів тощо [13, с. 91].

Таким чином, слід підкреслити неоднозначність підходів багатьох учених до з'ясування співвідношення правових категорій «державне управління», «публічне управління» та «публічне адміністрування» під час характеристики родового поняття «адміністративно-правове регулювання».

Але разом із цим попри численні дискусії щодо теоретико-правового наповнення цих понять слід підтримати позицію тих науковців, які схиляються до більш широкого розуміння публічного управління, адже останнє порівняно з державним управлінням включає управлінську діяльність громадських інституцій. Тому обґрунтовано вважаємо думку Є.І. Тарана, який стверджує про розширення змісту публічного управління шляхом утворення та наділення публічно-управлінськими функціями нових громадських інституцій, таких як органи місцевого самоврядування, об'єднані територіальні громади, громадські об'єднання, політичні партії, бізнесові об'єднання, професійні спілки тощо [17, с. 36].

Отже, будучи центральним структурним елементом механізму адміністративно-правового регулювання у сфері реалізації права поліцейських на відпочинок,

публічне управління являє собою процес організуючого й регулюючого адміністративно-правового впливу органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування та громадських об'єднань на службово-трудові правовідносини в органах Національної поліції з метою забезпечення права поліцейських на відпочинок.

Думається, що вироблення чіткого та однозначного розуміння структури механізму адміністративно-правового регулювання суспільних відносин дає можливість сформулювати теоретико-правове уявлення щодо поняття досліджуваного явища. Між тим питання щодо вироблення єдиної позиції стосовно поняття адміністративно-правового механізму в науці адміністративного права й дотепер не сформовано. Ба більше, деякі наукові висновки, які містять поняття механізму адміністративно-правового регулювання, мають суттєві протиріччя, а отже, характеризуються низьким рівнем достовірності.

Доволі влучно сутність механізму правового регулювання суспільних відносин в адміністративному праві розкрив С.Г. Стеценко, підкреслюючи, що «сьогодні досліджуване правове явище уявляється як категорія, котра виражає процес переведення нормативності права в упорядкованість суспільних відносин ... із деякою мірою умовності можна припустити, що норми адміністративного права – це статика, а механізм адміністративно-правового регулювання – це динаміка» [18, с. 32].

Натомість Л.М. Шестопалова не зосереджує увагу на динамічності адміністративно-правового механізму як його специфічної ознаки, однак визначає його як комплексне явище, сукупність правових засобів, що дають змогу привести поведінку суб'єктів суспільних відносин у відповідність до приписів, які містяться в нормах права [19, с. 197].

Характеризуючи властивості адміністративно-правового механізму щодо соціального забезпечення працівників поліції, М.М. Чекан визначає цю правову категорію як систему взаємопов'язаних елементів, які забезпечують взаємозгодження та координацію діяльності уповноважених суб'єктів публічної адміністрації, що спрямована на встановлення та забезпечення правових і соціальних гарантій, які сприяють реалізації конституційних прав і свобод, задоволення матеріальних і духовних потреб населення [20, с. 95]. Уявляється, що в контексті нашого дослідження наукова цінність зазначеного висновку, передовсім, проявляється у визначенні мети адміністративно-правового впливу, яка проявляється у конституційному закріпленні гарантій реалізації права працівників поліції на соціальне забезпечення. Отже, можна зробити важливий висновок про те, що мета реалізації механізму адміністративно-правового регулювання права на відпочинок має соціально орієнтоване спрямування.

Висновки. Таким чином, спираючись на висловлені наукові позиції щодо сутності механізму адміністративно-правового регулювання у сфері забезпечення права поліцейських на відпочинок, маємо можливість сформулювати поняття досліджуваного правового феномену як системи адміністративно-правових та організаційно-управлінських заходів впливу на учасників службово-трудова відносин в органах Національної поліції, спрямованих на реалізацію, забезпечення та захист права поліцейських на відпочинок.

Список використаних джерел

1. Коротун О. Адміністративно-правове регулювання охорони засобів індивідуалізації учасників господарського обороту та послуг. *Підприємництво, господарство і право*. 2019. № 5. С. 151–155.

2. Адміністративне право України : навчальний посібник : у 2-х т. / В.В. Галуцько та ін. ; за заг. ред. В.В. Галуцька. Херсон : Херсонська міська друкарня, 2011. Т. 1. 320 с.
3. Теремецький В.І. Поняття адміністративно-правового регулювання у сфері оподаткування. *Держава та регіони. Серія «Право»*. 2012. № 1. С. 50–54.
4. Волк Н.В., Світличний О.П. Адміністративно-правове регулювання фармацевтичної діяльності в Україні: шляхи вдосконалення : монографія. Київ : НУБіП України, 2018. 185 с.
5. Городецька І.А. Сутність адміністративно-правового регулювання суспільних відносин у галузі охорони, використання і відтворення тваринного світу. *Форум права*. 2016. № 1. С. 60–66. URL: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/FP_index.htm_2016_1_12.pdf
6. Грицай І.О. Адміністративно-правове регулювання діяльності неурядових правозахисних організацій : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.07. Запоріжжя, 2012. 200 с.
7. Загуменник В.І., Мусієнко В.В., Проценко В.В. Адміністративне право України: основні категорії та поняття : навчальний посібник / за заг. ред. О.Х. Юлдашева. Київ : Поліграфіст, 2010. 512 с.
8. Нижник Н.Р., Машков О.А. Системний підхід в організації державного управління : навчальний посібник. Київ : УАДУ, 1998. 160 с.
9. Державне управління : словник-довідник / уклад.: В.Д. Бакуменко (кер. творч. кол.) та ін. ; за заг. ред. В.М. Князева, В.Д. Бакуменка. Київ : УАДУ, 2002. 228 с.
10. Марусевич Д.О. Механізм адміністративно-правового регулювання грошового забезпечення поліцейських. *Науковий вісник Херсонського державного університету*. 2017. № 4. С. 90–93.
11. Новіков В.В., Боровікова В.С. Про механізм реалізації прав і свобод людини. *Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ*. 2018. № 3. С. 45–55.
12. Морозюк С.М. Особливості структури механізму реалізації конституції України. *Науковий вісник публічного та приватного права*. 2016. № 5. С. 32–36.
13. Марусевич Д.О. Адміністративно-правове регулювання соціального захисту поліцейських : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.07. Київ, 2021. 236 с.
14. Легеза Ю. Сутність та структура адміністративно-правового механізму публічного управління у сфері використання природних ресурсів. *Visegrad Journal on Human Right*. 2016. № 6/1. С. 110–118.
15. Зарубіжний досвід публічного адміністрування : методичні рекомендації / Н.М. Мельтюхова та ін. Київ : НАДУ, 2010. 28 с.
16. Мартиненко В. Демократичне врядування: проблеми теорії та практики. *Публічне управління: теорія та практика*. 2010. № 1. С. 16–22.
17. Таран Є.І. Співвідношення понять «державне управління», «публічне адміністрування» та «публічне управління» у трансформаційних процесах України. *Вчені записки ТНУ імені В.І. Вернадського. Серія «Державне управління»*. 2020. Т. 31(70). № 2. С. 33–36.
18. Стеценко С.Г. Механізм адміністративно-правового регулювання: сучасні проблемні питання. *Актуальні проблеми держави і права*. 2007. Вип. 35. С. 31–34.
19. Шестопалова Л.М. Теорія держави і права : навчальний посібник. Київ : Прецедент, 2006. 197 с.
20. Чекан М.М. Публічне адміністрування соціального захисту в Україні : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.07 ; Київ. нац. екон. ун-т ім. В. Гетьмана. Київ, 2020. 226 с.

References

1. Korotun O. Administratyvno-pravove rehulivannia okhorony zasobiv indyvidualizatsii uchasykiv hospodarskoho oborotu ta posluh [Administrative and legal regulation of the protection of means of individualization of participants in economic turnover and services]. *Pidpryemnytstvo, hospodarstvo i pravo*. 2019. № 5. S. 151–155. [in Ukrainian].
2. Administratyvne pravo Ukrainy [Administrative law of Ukraine]: navchalnyi posibnyk : u 2-kh t. / Halunko V.V., Olefir V.I., Pykhtin M.P. ta in. / za zah. red. V.V. Halunka. Kherson : PAT «Khersonska miska drukarnia», 2011. T. 1: Zahalne administratyvne pravo. 320 s. [in Ukrainian].
3. Teremetskyi V.I. Poniattia administratyvno-pravovoho rehulivannia u sferi opodatkuвання [The concept of administrative and legal regulation in the field of taxation]. *Derzhava ta rehiony. Seriya «Pravo»*. 2012. № 1. S. 50–54. [in Ukrainian].
4. Volk N.V., Svitlychnyi O.P. Administratyvno-pravove rehulivannia farmatsevtichnoi diialnosti v Ukraini: shliakhy vdoskonalennia [Administrative and legal regulation of pharmaceutical activities in Ukraine: ways to improve] : monohrafiia. Kyiv: NUBiP Ukrainy, 2018. 185 s. [in Ukrainian].
5. Horodetska I.A. Sutnist administratyvno-pravovoho rehulivannia suspilnykh vidnosyn u haluzi okhorony, vykorystannia i vidtvorennia tvarynnoho svitu [The essence of the administrative-legal regulation of public relations in the field of protection, use and reproduction of wildlife]. *Forum prava*. 2016. № 1. S. 60–66. URL: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/FP_index.htm_2016_1_12.pdf [in Ukrainian].
6. Hrytsai I.O. Administratyvno-pravove rehulivannia diialnosti neuriadovykh pravozakhysnykh orhanizatsii [Administrative and legal regulation of the activities of non-governmental human rights organizations]: dys. ... kand. yuryd. nauk: 12.00.07. Zaporizhzhia, 2012. 200 s. [in Ukrainian].
7. Zahumennyk V.I., Musiienko V.V., Protsenko V.V. Administratyvne pravo Ukrainy: osnovni katehorii ta poniattia [Administrative law of Ukraine: main categories and concepts] : navch. posibnyk / za zah. red. O.Kh. Yuldasheva. Kyiv: Polihrafist, 2010. 512 s. [in Ukrainian].

8. Nyzhnyk N.R., Mashkov O.A. Systemnyi pidkhd v orhanizatsii derzhavnoho upravlinnia [System approach in the organization of public administration] : navch. posib. Kyiv : UADU, 1998. 160 s. [in Ukrainian].
9. Derzhavne upravlinnia : slovnyk-dovidnyk [Public administration: a reference dictionary] / uklad.: V.D. Bakumenko (ker. tvorch. kol.), D.O. Beznosenko, I.M. Varzar ta in. ; za zah. red. V.M. Kniazieva, V.D. Bakumenka. Kyiv : Vyd-vo UADU, 2002. 228 s. [in Ukrainian].
10. Marusevych D.O. Mekhanizm administratyvno-pravovoho rehulivannia hroshovoho zabezpechennia politseiskykh [The mechanism of administrative and legal regulation of penny safety of police officers.]. *Naukovyi visnyk Khersonskoho derzhavnoho universytetu*. 2017. № 4. S. 90–93. [in Ukrainian].
11. Novikov V.V., Borovikova V.S. Pro mekhanizm realizatsii prav i svobod liudyny [About the mechanism of realization of the rights and freedom of people]. *Naukovyi visnyk Lvivskoho derzhavnoho universytetu vnutrishnikh sprav*. 2018. №3. S. 45–55. [in Ukrainian].
12. Moroziuk S.M. Osoblyvosti struktury mekhanizmu realizatsii konstytutsii Ukrainy [Features of the structure of the mechanism for the implementation of the constitution]. *Naukovyi visnyk publichnoho ta pryvatnoho prava*. 2016. № 5. S. 32–36. [in Ukrainian].
13. Marusevych D.O. Administratyvno-pravove rehulivannia sotsialnoho zakhystu politseiskykh [Administrative and legal regulation of social protection of police officers] : dys. ... kand. yuryd nauk : 12.00.07. Kyiv. 2021. 236 s. [in Ukrainian].
14. Leheza Yu. Sutnist ta struktura administratyvno-pravovoho mekhanizmu publichnoho upravlinnia u sferi vykorystannia pryrodnykh resursiv [The essence and structure of the administrative-legal mechanism of public administration in the field of natural resource use]. *Visegrad Journal on Human Right*. 2016. № 6/1. S. 110–118. [in Ukrainian].
15. Zarubizhnyi dosvid publichnoho administruvannia [Foreign experience of public administration]: metod. rek. / N.M. Melniukhova ta in. Kyiv: NADU, 2010. 28 s. [in Ukrainian].
16. Martynenko V. Demokratychni vriaduvannia: problemy teorii ta praktyky. Publichne upravlinnia: teoriia ta praktyka [Democratic governance: problems of theory and practice. Public administration: theory and practice]: zb. nauk. prats. Kharkiv: «DokNaukDerzhUpr, 2010. №1. C. 16–22. [in Ukrainian].
17. Taran Ye.I. Spivvidnoshennia poniat «derzhavne upravlinnia», «publichne administruvannia» ta «publichne upravlinnia» u transformatsiinykh protsesakh Ukrainy [Correlation between the concepts of «public administration», «public administration» and «public administration» in the transformational processes of Ukraine]. *Vcheni zapysky TNU imeni V.I. Vernadskoho. Seriya: Derzhavne upravlinnia*. 2020. Tom 31 (70). № 2. S. 33–36. [in Ukrainian].
18. Stetsenko S.H. Mekhanizm administratyvno-pravovoho rehulivannia: suchasni problemni pytannia [The mechanism of administrative and legal regulation: modern problematic issues]. *Aktualni problemy derzhavy i prava*. 2007. Vyp. 35. S. 31–34. [in Ukrainian].
19. Shestopalova L.M. Teoriia derzhavy i prava [Theory of Government and Rights]: navch. posib. Kyiv : Pretsedent, 2006. 197 s. [in Ukrainian].
20. Chekan M.M. Publichne administruvannia sotsialnoho zakhystu v Ukraini [Public administration of social protection in Ukraine]: dys. ... kand. yuryd. nauk : 12.00.07. Kyiv : Kyiv. nats. ekon. un-t im. V. Hetmana, 2020. 226 s. [in Ukrainian].

Rozumiak Roman Volodymyrovych,

PhD (specialty 081 Law), Head of the Directorate of Strategic Investigation in Donetsk Region

(Strategic Investigations Department of the National Police of Ukraine)

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-0859-3325>

Buha Hanna Serhiivna,

Doctor of Law, Associate Professor, Head of the Department of Research, Donetsk State University of Internal Affairs

(Donetsk State University of Internal Affairs, Kropyvnytskyi)

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-3957-7387>

STRUCTURE OF THE MECHANISM OF ADMINISTRATIVE LAW REGULATION OF POLICE OFFICERS' RIGHT TO REST

The article deals with the issues of the structure of the mechanism of administrative and legal regulation of the right to rest for police officers. It is proved that the mechanism of administrative and legal regulation of the right of police officers to rest is characterized by all the signs of public administration, in particular: the imperative imperious nature of service and labor relations; the subordinate nature of service and labor relations, which provides for the obligatory influence of the subjects of service and labor relations on objects of public administration. Moreover, such an organizing managerial influence can be both external and internal in nature, depending on the subject of management. The structural elements of the mechanism of administrative and legal regulation of the right to rest for police officers are summarized, which include: norms of administrative legislation (regulatory support in the field of service and labor activities of police officers), managerial service and labor relations, administrative and legal means of influence in the form of law enforcement and law enforcement management acts. It is determined that, being the central structural element of the mechanism of administrative and legal regulation in the field of exercising the right of policemen to rest, public administration is a process of organizing and regulating administrative and legal influence of executive authorities, local governments and public associations

on service and labor legal relations with the bodies of the National Police, in order to ensure the right of police officers to rest. It is proved that the development of a clear and unambiguous understanding of the structure of the mechanism of administrative-legal regulation of social relations makes it possible to form a theoretical and legal understanding of the concept of the phenomenon under study. Meanwhile, the issue of developing a unified position regarding the concept of an administrative-legal mechanism has not yet been formed in the science of administrative law. Moreover, some scientific conclusions containing the concept of the mechanism of administrative and legal regulation have significant contradictions, and therefore, are characterized by a low level of reliability.

Key words: *service and labor relations in the police, the right of policemen to rest, the implementation of the right to rest of policemen, the mechanism of administrative and legal regulation of the right of policemen to rest.*

Надіслано до редколегії 24.02.2023